

رئیس اتاق مشترک بازرگانی ایران و عراق در گفت و گو با آتیه‌نو:

از دست رفتن بازار عراق شایعه‌ای بیش نیست

مدتی است موضوعات سیاسی دستما به‌ای شده تا برخی از صحبت‌هایی مبنی بر بسته شدن بازار عراق به روی کالای ایرانی خبر دهند. با این وجود رئیس اتاق مشترک بازرگانی ایران و عراق تأکید دارد: «مشکلی در روابط تجاری دو کشور ایجاد نشده و جوسازی و شایعه‌پراکنی‌های

کفت وگو

فرانک جوادى

رونلسنگار

● خبرهایی درباره بازار عراق در فضای مجازی و توسط برخی رسانه‌ها منتشر شده و گفته می‌شود به دنبال اتفاقات تروریستی اخیر، خرید و واردات محصولات ایرانی را در بازار این کشور همسایه متوقف کرده‌اند. آیا این خبر را تأیید می‌کنید؟

به‌هیچ‌وجه این خبر صحت ندارد و اساساً مشکلی در تجارت ایران و عراق نیست. روند تجاری دو کشور در حالت عادی ادامه دارد و امیدواریم تا پایان امسال بتوانیم ارزش صادرات ایران به عراق را به ۱۰ میلیارد دلار برسانیم. این اخبار شایعه‌سازی و دروغی بیش نیست.

● پس به نظر شما دلیل انتشار این اخبار حول محور تجارت ایران و عراق چه بوده و این اخبار با چه هدفی منتشر می‌شود؟

خبری که در فضای مجازی درباره توقف فعالیت برخی از بانک‌های ایران در عراق منتشر شده، اتفاق جدیدی نیست و از دو سیال قبل رخ داده است. به نظر می‌رسد انتشار این اخبار صرفاً توسط دلالتان انجام شده تا در بازار ارز به سود خود عدم تعادل و نوسان ایجاد کنند.

● در حال حاضر وضعیت تجارت دو کشور را چگونه ارزیابی می‌کنید و عمده‌ترین کالاهای صادراتی به عراق شامل چه محصولاتی می‌شود؟

وضعیت صادرات کالاهای ایرانی به عراق هیچ تغییری نکرده است. عده‌ای به دنبال آن هستند که روابط ایران و عراق در حوزه تجاری به‌هم بخورد، بنابراین از هر بهانه‌ای سوءاستفاده می‌کنند.

در زمینه صادرات به این کشور همسایه نیز می‌توان گفت تقریباً همه محصولاتی که در ایران تولید می‌شود، در عراق بازار دارد و می‌تواند به این کشور صادر شود. عمده‌ترین کالاهایی که صادر می‌کنیم شامل محصولات غذایی، بهداشتی، صنعتی، مصالح ساختمانی، میل‌گرد، آهن‌آلات، سیمان، پرینتر، مواد شوینده، انواع پلاستیک و غیره است.

● عراق همواره یکی از شرکای بزرگ تجاری ایران طی سال‌ها و دهه‌های گذشته بوده، اما در مقطعی به گفته تجار، کشورهایی مانند ترکیه و عربستان سعی کرده‌اند بازاری برای خود در عراق دست‌وپا کنند. به

نظر شما چه اتفاقی باید رقم بخورد تا بتوانیم سهم خود را در بازار این کشور همسایه حفظ کرده و آن را افزایش دهیم؟

بالاخره دنیای تجارت، دنیای رقابت است و همه هم سعی دارند از رقبای خود پیشی بگیرند. در این میان ما هم باید بتوانیم در بازارها رقابت کنیم. این بدان معناست که باید حواس‌مان به قیمت، کیفیت، شرایط تحویل کالا و دیگر موارد مؤثر در تجارت با عراق باشد تا همچنان سهم خود را در این بازار حفظ کنیم و سال به سال آن را توسعه دهیم. این طبیعت و ذات تجارت است و رضایت مشتری اهمیت بالایی دارد. در بازار داخلی کشور نیز همین شرایط وجود دارد و اگر بخواهیم مزیت رقابتی داشته باشیم باید این موارد را در نظر بگیریم. هر چند باید به نکاتی همچون قیمت تمام‌شده محصولات تولید شده، کیفیت محصولات و تعهدات تجاری با عراق توجه کنیم که می‌تواند اعتمادسازی بیشتری بین دو کشور به وجود بیاورد. با رعایت این پیش‌شرط‌ها مسلماً برنده رقابت در بازار عراق ما هستیم.

بخشی از این مسائل به دولت و نهادهای دولتی مربوط است که باید زمینه و بستر آن را فراهم کنند و قسمت دیگر هم به فعالان اقتصادی و تجار ربط دارد. باید این اصل را بپذیریم که تجارت بر پایه و اساس اعتماد شکل می‌گیرد. حتی در داخل

نیز کسانی که اعتمادسازی می‌کنند همواره مورد توجه همه هستند. اگر در یک محله دو سوپرمارکت وجود داشته باشد، مردم نیازمندی‌های خود را از آن که قابل اعتمادتر و خوش اخلاقی‌تر است، تهیه می‌کنند.

● در حال حاضر قیمت محصولات ایرانی با نمونه‌های مشابه آن در بازار عراق چه تفاوتی دارد و تا چه اندازه قابل رقابت است؟ (برخی تجار معتقدند که محصولات کشورهای دیگر به دلیل اینکه دولت از تولیدکنندگان و صادرکنندگان‌شان حمایت بیشتری می‌کند، مزیت رقابتی بیشتری دارند.)

مزیت رقابتی محصولات و کالاهای ایرانی در بازار عراق ربطی به قیمت ندارد؛ چرا که قیمت و کیفیت بستگی به تولیدکننده و تاجر ایرانی و درستی عملکرد او دارد. آن‌هایی که دارای مزیت رقابتی بیشتری هستند غالباً به حمایت‌های سیاسی، حقوقی و موارد این‌چنینی، دسترسی دارند. یعنی در مناقصه‌ها، مزایده‌ها، روابط نقل و انتقال پولی، مسائل بوروکراتیک و اداری، گمرکات، دعاوی و غیره حمایت‌های ویژه‌ای از این تجار می‌شود.

بنابراین دولت در این زمینه‌ها باید بیش از پیش به تاجران ایرانی کمک و موضوعاتی از این دست را برای بازرگانان تسهیل

اقتصاد

atiye no . ir

یادداشت

لزوم برداشتن تعهدات ارزی

در شرایط کنونی مهم‌ترین موضوع و مشکل در امر صادرات و واردات و روابط خارجی، مسئله تحریم‌ها و مواردی از این دست بوده که مشکلاتی در روابط تجاری ایران و بازرگانان ایرانی با سایر کشورها به‌وجود آورده است همچنین مشکلات متعدد دیگری نیز پیش پای صادرکنندگان قرار دارد.

با در نظر گرفتن چنین شرایطی، حتی در صورت موفق بودن در امر صادرات و صادر کردن یک محصول نمی‌دانیم‌ارز حاصل از آن را چگونه باید برگردانیم؛ چرا که اساساً بانکی نمی‌تواند با ایران مرادوات ارزی انجام دهد. از سوی دیگر تاجار باید براساس ضوابط تعیین شده، ارز حاصل از صادرات خود را به کشور بازگردانند. در وضعیتی که امکان بازگشت ارز از طریق سیستم بانکی وجود ندارد، دولت باید این اجازه را به صادرکننده بدهد تا از هر طریقی که می‌تواند ارز خود را به کشور بازگرداند. مسئله دیگر در زمینه تعهدات ارزی مشخص شده برای تاجران ایرانی این است که دولت نرخ را برای ما تعیین می‌کند و ما مجبوریم ارز صادراتی خود را با آن نرخ به کشور بازگردانیم. در حالی که نرخ ارز را بازار تعیین می‌کند. در این میان اگر یک صادرکننده بخواهد با نرخ تعیین شده از سوی دولت، ارز را به کشور بیاورد، در آن صورت ارزی را که با نرخ بازار خریداری می‌کند، مابه‌التفاوتی پیدا می‌کند که نتیجه آن ضرر و زیان برای تاجر خواهد شد. در نتیجه می‌توان گفت تعهدات ارزی در این شرایط معنا و مفهومی ندارد.

برخی معتقدند اگر رفع تعهدات ارزی برداشته شود بازار ارز با توجه به کسری‌های موجود بیش‌از پیش به هم می‌ریزد. در پاسخ باید گفت که دولت هیچ کمک و حمایتی به صادرکننده بخش خصوصی نکرده که در این شرایط انتظار بازگشت ارز صادراتی آن هم به نرخ تعیین شده را داشته باشد. حتی دیگر ارز دولتی یا با نرخ ترجیحی هم وجود ندارد که یک تاجر یا تولیدکننده بتواند از آن بهره‌مند شود. بنابراین تاجری که با زحمت فراوان و بدون حمایت دولتی سال‌های سال در زمینه تجارت فعالیت کرده، به چه دلیلی باید ارز صادراتی خود را با نرخ دولتی بازگرداند و در مقابل برای خرید ارز با نرخ آزاد از بازار متضرر شود؟

یکی دیگر از مشکلات موجود نوسانات نرخ و کمبود ارز است؛ چرا که هرگاه عرضه کمتر از تقاضا باشد قیمت یک محصول یا کالا افزایش پیدا می‌کند. امروز یکی از دلایل با کمبود ارز این است که صادرات به‌درستی و به‌موقع انجام نمی‌شود. اگر صادرکنندگان نتوانند تجارت و صادرات بیشتری داشته باشند، مسلماً مشکلات بازار ارز نیز کمتر خواهد شد. وقتی صادرکنندگان واقعی به میدان بیایند، صادرات محصولات ایرانی رونق بیشتری خواهد گرفت، اما این مسئله یعنی مشارکت بیشتر تاجر در امر صادرات، مستلزم فراهم شدن بستر و شرایط مناسب برای صادرکنندگان است.

وقتی صادرکننده واقعی می‌پند کار کردن در این بازار با شرایط کنونی مساوی با تهدید و مشکلات متعدد است، ترجیح می‌دهد کنار بکشد، به‌طوری که کار دست تاجران نوپا و سودجود افتاده و شاهد تخلفات و فسادهایی در بازار هستیم. وقتی صادرکننده نمی‌تواند حتی برای چندماه آینده خودش برنامه‌ریزی و قراردادی منعقد کند که چندوقت بعد بهای آن را بگیرد، کنار می‌نشیند. البته این مشکلات در قراردادهای بلندمدت دو‌چندان می‌شود. به همین دلیل امروز می‌بینیم که تاجر بسیاری دست از تجارت کشیده و منتظر به وجود آمدن شرایط بهتری هستند. بنابراین لازم است تعهد ارزی کاملاً برداشته شود و بخش خصوصی اجازه داشته باشد آزاد کار کند. مسئولان نیز باید به دنبال ریشه کمبود ارز در بازار باشند.

پدیده مدیران غیربومی واصطلاحاً پروازی مشکلی است که نه تنها برای نهاد دولت هزینه‌های سنگینی می‌تراشد بلکه، نارضایتی نیروهای بومی در منطقه را افزایش می‌دهد؛ چون سسّوالی برای‌شان به‌وجود می‌آید که چرا با وجود هم‌تراز بودن با آن مدیر پروازی، از آن‌ها در این جایگاه استفاده نشده است.

مدیران پروازی و غیربومی، بر ضرورت تجدیدنظر در انتصاب مدیران غیربومی و پروازی تأکید کرد.اوبه معاونت اجرایی رئیس‌جمهوری مأموریت داد تا در راستای این تجدیدنظر، موارد را در دستگاه‌های مختلف بررسی کرده و برای جایگزینی مدیران بومسی با مدیران پروازی تصمیم و اقدام عاجل به عمل آورد، مگر در موارد خاص که امکان جایگزینی وجود نداشته باشد.

علی‌بهادری‌چهری، سخنگوی دولت نیز اخیراً در حاشیه جلسه هیأت‌دولت در جمع خبرنگاران درباره حواشی به وجود آمده در مورد این پدیده گفت: «معاون اجرایی با دستور رئیس‌جمهوری مأمور شد با همکاری دستگاه‌های مرتبط، بررسی مورد به مورد انجام دهد تا در مواردی که ضرورت ندارد، استفاده از مدیرانی که در منطقه عملیاتی مستقر نیستند، انجام نشود.»

وافزود: «اعضای هیأت‌وزیران با توجه به سفرهایی که در دهه فجر و راهپیمایی ۲۲ بهمن به شهرستان‌ها و استان‌های مختلف داشتند، گزارشی از جلسات و نقطه‌نظرات عموم مردم و یا جلسات با نخبگان و اقشار مختلف ارائه کردند. در این بین اولویت‌ها، گلایه‌ها، گزارشات و پیشنهادات از سوی اعضای هیأت وزیران مطرح و تصمیم‌گیری‌هایی در مورد برخی از این گزارش‌ها انجام شد. رئیس‌جمهوری دستورات مختلفی صادر کردند که ان‌شاءالله به نتیجه خواهد رسید.»

سخنگوی دولت ادامه داد: «به‌عنوان مثال در زمینه گلایه از مدیران پروازی در استان‌های حاشیه‌ای، رئیس‌جمهوری دستور داد معاونت اجرایی دولت با همکاری دستگاه‌های مرتبط، بررسی مورد به مورد انجام دهند تا مواردی که ضرورتی ندارد – حتماً باید ضرورت اثبات‌شده‌ای وجود داشته باشد- از مدیرانی که در منطقه عملیاتی مستقر نیستند، استفاده نشود. حال باید دید انتصاب مدیران پروازی در استان‌های مختلف متوقف یا کندتر خواهد شد و اساساً تا چه اندازه جایگزینی را در این پست‌ها شاهد خواهیم بود.»

مدیران پروازی

معضلی که دولت برای حل آن پا پیش گذاشت

وجود مدیران پروازی مشکلی قدیمی و کهنه است که به‌ویژه برای مناطق محروم و کمتر برخوردار بیش از دیگر استان‌ها به چشم می‌آید و همواره برخی در تلاش هستند تا مدیرانی قابل اعتماد خودشان ولو غیربومی انتخاب کنند.

گزارش

معضل مدیران پروازی دوباره مورد انتقاد کارشناسان و حتی نمایندگان مجلس قرار گرفته و حتی صدای دولتمردان و شخص رئیس‌جمهوری را هم درآورده است. برخی معتقدند چندسالی می‌شود که این مسئله گریبان عرصه مدیریتی کشور را گرفته است. بعضی مدیران که در استان‌ها مسئولیت دارند خانواده خود را به همراه خود به محل مأموریت نبرده و در تهران ساکن کرده‌اند و خود به‌صورت پروازی بین تهران و محل مأموریت خود در تردد هستند.

از مدیران جزء تا فرمانداران

این معضل از سال‌ها پیش و دولت‌های قبل نیز وجود داشت و محدود به یک یادو مدیر نبود، حتی شاهد بودیم که گاه استانداران و فرمانداران نیز پروازی هستند. در این میان برخی از نمایندگان مجلس معتقدند که دولت برای حل این مشکل پا پیش گذاشته و شروطی را برای انتصابات خود تعیین کرده تا از این پس با هر شرط و شروطی یک مدیر پروازی نتواند در استان یا شهرستانی دیگر جذب شود. از سوی دیگر یک استاندار، یک فرماندار یا هر مدیر دیگری به هر میزان هم که شایستگی مسئولیت و قدرت اجرایی داشته باشد نباید به‌خاطر این مزیت، شرط غیرمقیم‌بودن جهت قبول مسئولیت بگنارد و اگر هم شرط گذاشت، مقام مافوق مجاز نیست که موافقت کند. به گفته کارشناسان، دولت اگر می‌خواهد پدیده مدیران پروازی را از میان بردارد باید به‌صورت جدی، مسئولیت نظارت بر اقامت دائم مدیران و خانواده‌های‌شان را در مناطق مربوطه بر عهده بگیرد.

منافع به کارگیری مدیران بومی

مجیدناصری‌نژاد، نماینده شادگان و عضو کمیسیون انرژی مجلس شورای اسلامی درباره به کارگیری افراد غیربومی این گونه توضیح می‌دهد: «اصل این است نیرویی به کار گرفته شود که بتواند مسئولیت خود را به‌خوبی ادا کند، در جهت منافع منطقه و کشور باشد و